

ИСТРАЖИВАЊЕ О МАЛОЉЕТНОМ ЛИЦУ ПРЕМА КОМЕ ЈЕ ПРАВНОСНАЖНО ЗАВРШЕН КРИВИЧНИ ПОСТУПАК

ПРАВНИ ОСНОВ

У складу са Законом о званичној статистици „Службени гласник Републике Српске“, бр. 85/03 и Одлуци Народне скупштине Републике Српске о усвајању статистичког програма 2013-2017, 01-1901/12, „Службени гласник Републике Српске“, бр. 120/12 проводи истраживање: о малољетном лицу према коме је правноснажно завршен кривични поступак (СК-4).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај статистичког истраживања

Циљ овог истраживања је прикупљање података о оптуженим (поднијет приједлог судији за малољетнике за изрицање казне, односно васпитне мјере) и осуђеним (изречена санкција – малољетнички затвор или васпитна мјера) малољетним учиниоцима кривичних дјела. Подаци прикупљени овим истраживањима пружају обавјештења о учиниоцу, о кривичном дјелу, о процесним фазама кроз податке о окончању поступка, о изреченим санкцијама, о породичним приликама, о оштећеним (жртвама) и трајању поступка.

Извјештајне јединице, јединице посматрања

Извјештајне јединице које попуњавају и достављају статистичке обрасце су основни судови. Образац СК-4 – *Упитник за малољетно лице према коме је правноснажно завршен кривични поступак* попуњава се у основном суду када је судија за малољетнике у спису констатовао правноснажност одлуке којом је: обустављен поступак према малољетнику, изречена васпитна препорука, изречена мјера безбједности уз васпитну мјеру или казну или изречена кривична санкција – малољетнички затвор/васпитна мјера.

Јединица посматрања је малољетни учинилац кривичног дјела (малољетник), било као извршилац, саизвршилац, подстрекач или помагач.

Као малољетни учиниоци кривичних дјела сматрају се лица која су у вријеме извршења кривичног дјела имала навршених 14 година живота, а нису навршила 18 година према којима је поднијет приједлог за изрицање казне-мјере, кривични поступак обустављен, изречена мјера безбједности без изрицања казне или према којима су изречене кривичне санкције.

Млађи малољетник је лице које је у вријеме извршења кривичног дјела навршило 14, а није навршило 16 година. Млађем малољетнику могу се изрећи само васпитне мјере.

Старији малољетник је лице које је у вријеме извршења кривичног дјела навршило 16, а није навршило 18 година. Старијем малолетнику могу се изрећи васпитне мјере, а изузетно може се изрећи и казна малољетничког затвора.

Обухват истраживања

Статистичким истраживањима обухватају се сви оптужени и осуђени малољетни учиниоци кривичних дјела према којима је правноснажно завршен кривични поступак.

Истраживањима је обухваћено кривично законодавство, при чему се подразумијевају све кривично-правне одредбе садржане у законима. Исто тако, обухваћен је поступак свих основних судова.

Метод, вријеме и извори за прикупљање података

Вријеме посматрања је календарска година. Периодика истраживања је годишња, с тим да се подаци прикупљају мјесечно. Метод прикупљања података је извештајни и спроводи се путем образаца СК-4. Попуњавање образаца врши се у моменту окончања поступка. Основни извори из којих се преузимају подаци су правноснажне пресуде – рјешења суда.

Републички завод за статистику прописује методологију за спровођење истраживања; праве се обрасци и методолошка упутства и достављају извештајним јединицама (надлежним основним судовима). Попуњени обрасци враћају се Републичком заводу за статистику, где се врши контрола обухвата и тачности података, обавља се шифрирање, логичка и рачунска контрола. На крају се објављују резултати истраживања.

Обавеза заштите индивидуалних података

Подаци добијени од основних судова о оптуженим и осуђеним малољетним учиниоцима кривичних дјела, представљају службену тајну и не могу се појединачно објављивати. Корисницима могу бити доступни само подаци агрегирани на одређеним класификационим нивоима.

Списак и дефиниције основних обележја – индикатора

Кривично дјело је противправно дјело којим се повријеђују или угрожавају заштићене вриједности и које је, због своје опасности, у закону одређено као кривично дјело и за њега прописана кривична санкција. (члан 7. Кривичног закона Републике Српске 49/03).

Под појмом „*оптужено малољетно лице*“ подразумијева се малољетник према коме је поднијет приједлог за изрицање казне, односно васпитне мјере, те је поступак завршен одлуком којом је: обустављен поступак, изречена мјера безбедности без изрицања кривичне санкције, или изречен малољетнички затвор или васпитна мера.

Као „*осуђено малољетно лице*“ сматра се малољетни учинилац кривичног дјела према коме је изречена санкција – малољетнички затвор или васпитна мјера.

Ако је више лица учествовало у извршењу једног кривичног дјела, сваки учесник се сматра јединицом посматрања, те се дјело евидентира као обиљежје сваког учиниоца – саучесника, а одговором на посебно питање у обрасцу утврђује се да ли се ради о саучесништву или не. Ако је малољетно лице учинило више кривичних дјела у стицају, као обиљежје учиниоца прати се само најтеже кривично дјело, док се остала дјела сумарно приказују.

Подаци о *личним својствима* малољетног учиниоца кривичног дјела односе се на лична обиљежја која је малољетник имао у вријеме извршења кривичног дјела.

Подаци о кривичном дјелу: назив дјела, члан, став, тачка и веза с другим кривичним дјелима примјењеног кривичног закона прикупљају се на основу одлуке/решења или пресуде суда и детаљно се обрађују.

Малољетницима за учињена кривична дјела могу се изрећи *кривичне санкције*: васпитне мјере и казна малолетничког затвора. Млађим малољетницима могу се изрећи само васпитне мјере.

Васпитне мјере су:

- мјере упозорења и усмјеравања,
- мјере појачаног надзора,
- заводске мјере.

Казна малољетничког затвора изриче се само старијем малољетнику који је учинио кривично дјело с прописаном казном затвора тежом од пет година, а због тешких посљедица дјела и високог степена кривичне одговорности не би било оправдано изрећи васпитну мјеру.

Ниво репрезентативности података

Подаци о криминалитету малољетних лица добијени су на основу статистичког истраживања спроведеног путем обрасца СК-4 и објављују се на нивоу Републике Српске.

Обавезност давања података

Обавеза давања података темељи се на Закону о статистици „Службени гласник Републике Српске“, бр. 85/03 и Одлуци Народне скупштине Републике Српске о усвајању статистичког програма 2013-2017, 01-1901/12, „Службени гласник Републике Српске“, бр. 120/12.